

DanceArt 2021
by Rünno Lahesoo

Marina Kesler on ehitanud „Klaasist loomaia“ talle nii omaseks saanud stseenide kontrastile, milles lüürilisemad ja romantilisemad pildid vahelduvad hoogsate, mõnikord rämedategi olukordadega. Jim – Marcus Nilson, Laura – Maarja Praks.

Rünno Lahesoo

Tallinna balletikool 75: gala ja „Klaasist loomaaed“

Algus lk 37.

Galaosa oli kahe aasta tagusega võrreldes mitmekülgsem ja vaheldusrikkam: kõrvuti tuttava Marius Petipa loominguga esitati ka romantilist stiili, vahelduseks karaktertants ja nüüdisaegsed numbrid Eve Mutsolt, Jevgeni Gribilt, Helen Veidebaumilt ja Kristin Murulalt.

Tervikpilti vaadates ehmatas asjaolu, et balletikooli poisse võib ühe käe sõrmedel kokku lugeda. Õnneks koostöö Estonia teatri ja kooli vahel toimib, seda koroonapiirangute kiustegi: kaasatud oli rahvusballeri meestantsijaid, mis lõpetajatele muidugi hea, sest kogenud partneriga (Patrick Foster, Cristiano Principato, Marcus Nilson) on kindlam esineda. See on olukord, millest võitsid kõik: lõpetajaid toetasid kogenud käed, trupi tantsijatel oli aga võimalus esitada repertuaari, mis neile teatris kättesaamatu. Selles kõitvas kavas tõusid esile nn klassikalisele moderntantsule tugineva kehakeelega Eve Mutso „Unknown“ lõpetajate Polina

Alberti, Uljana Žuravljova, Katrin Tani ja Triinu-Liis Drenkhani hea tunnetusega esituses ning Jevgeni Gribi kehade põimimisel ja väänlemisel tuginev „Bitter Earth“ Chrissy Ly Peedu ja autori esituses; klassikalise balleti poolelt romantilise stiili „La Vivandière“.

Karaktertants, mis erisugustel põhjustel on paljude maailma balletikoolide õppekavadest kadunud, on Tallinna balletikoolis väärilt esindatud. Karaktertantsu on rõhutanud ühelt poolt eesti balletile aluse pannud Rahel Olbrei ja Ida Urbel, kellele see pakkus oht-ralt võimalusi olustiku ja tegelikkuse kujutamiseks (varvastants sobis nende meelest irrealse maailma loomiseks), teiselt poolt Eesti Rahvusballeri juht Linnar Looris, kelle arvates annab see õppuritele hea tantsukogemuse, teistmoodi koordineerimise ja avab tantsijaid rohkem kui puhas klassika, eriti algul.² Sellel taustal tekitas küsimusi tšaardasi esitamine varvastel, liialt avarad poosid ja suure amplituudiga liigutused, mis võtab karaktertantsult selle peenuse ja nüansirikka aktsenteerituse ning lähendab seda soovimatult konkursiklassikale, s.t klassikalise balleti tantsukonkurssidel leviva välist efekti ja tantsija hüpermobiilsust rõhutava vormiga.

Mõttekoht – ja mitte ainult seekordsel galal – on visuaalide (video, slaidide ja muude visuaalsete installatsioonide) kasutamine tantsuteoses nii, et see ei hakkaks tähelepanu kõrvale juhtima liikumisel, vaid oleks sellega kooskõlas, et kolmemõõtmeliste inimkehade ja kahe mõõtmeliste piltide sõnumid toetaksid, mitte ei segaks teineteist. Mainisime seda kaks aastat tagasi Gribi Picasso-temalise lavastuse juures, nüüd tekkisid samad küsimused Helen Veidebaumi „Tormi“ puhul (video autor Einar Lints), kus mõlemad meediumid eraldiseisvalt olid mõjusad, kuid kooslus hakkas häirima.

Endiselt jäi igatsus näha eesti balleti klassikat – kes veel peaks eesti balleti kehalist lugu jutustama kui mitte eesti tantsijad ja balletikool? Praegu on veel inimesi, kes kehaliselt ja visuaalselt mäletavad repertuaarist läinud tantsulavastusi, aga kui nemad kaovad, kaob ka väga väärtuslik osa meie kultuurimälust.

Seekordne galaetendus, mis tähistas Tallinna balletikooli juubelit, pani mõtlema ka kooli tähenduse üle minevikus ja tänapäeval. Idee balletikooli loomiseks oli juba Rahel Olbreil, seda hoolimata asjaolust, et Tallinnas ja mujal Eestis tegutses hulganisti balleti- ja

tantsustuudioid. Paraku Olbrei ajal jäi idee toetuseta ning alles 1946. aastal sai see Estonia õpperühmana teoks, sedakorda Anna Ekstoni eestvedamisel ning paljuski tänu sellele, et Nõukogude Liidus oli igas vabariigis ka riiklik balletikool, mille eesmärk oli tagada teatrile professionaalse väljaõppega tantsijad. Erastuudiotite tegevus lõpetati ning balletikoolist (toonase nimega Eesti riiklikust koreograafilisest koolist) tuli Estonia ja Vanemuise balletituumik.

Avanenud piirid on aga viimastel aastakümnetel tekitanud olukorra, kus balletikooli lõpetajad peavad võrdsetel alustel konkureerima suurema lavakogemusega välismaa tantsijatega ning vaid üksikutest saavad Estonia ja Vanemuise trupi liikmed. Eriti raskes olukorras on kaasaegse suuna lõpetajad, kellel Eestis püsirakendust oodata ei ole, projektides kaasatagemiseks aga napib kogemust. Siit kasvab välja tähtis ülesannete ring, kuidas arendada kooli ja teatrite koostööd nii lõpetajate tööhõive kui ka eesti tantsupärandi säilitamise ja arendamise osas.

1 Vt intervjuud Linnar Loorisega ajakirja Teater. Muusika. Kino juuninumbris.

2 Vt intervjuud Linnar Loorisega Tantsu Kuukirjas. <http://kuukiri.tantsuliit.ee/artikkel/vastab-linnar-looris/>